

Duivendrecht

De dorpskern Duivendrecht is ontstaan tijdens de middeleeuwse veenontginning. Duivendrecht heeft zich ontwikkeld langs de vroegere Duivendrechtse Laan. De lintbebouwing langs de huidige Rijksstraatweg was agrarisch van karakter en werd gedomineerd door boerderijen. In het interbellum zorgde de bouw van forensenwoningen langs het lint voor een veranderend architectonisch beeld. De verdere verstedelijking rondom Duivendrecht maakte het dorp qua sfeer tweeslachtig: dorp en stad tegelijk. De hoogstedelijke invloed conflicteert met een van oorsprong agrarische structuur. Een spannende mix van stad en platteland, waarin de jonge architectuur van de tweede helft van de 20e eeuw goed vertegenwoordigd is.

Elementen en kenmerken die voor Duivendrecht van cultuurhistorisch belang zijn:

- de Rijksstraatweg, decennia lang de belangrijkste route tussen Amsterdam en Utrecht;
- de sporen van het oude lintdorp, de Rijksstraatweg als ruimtelijke structuurdrager;
- de historische bebouwing bestaande uit twee ensembles rond beide kerken met daartussen boerderij Mijn Genoegen;
- het groene gebied, bekend onder de naam Weitjespark, een residu van het oude veenweidegebied;
- de bebouwing uit de gehele 20e eeuw die de architectonische en stedenbouwkundige ontwikkelingen van deze periode toont;
- het contrast tussen de infrastructuur en de bebouwing van de 20e eeuw enerzijds en de historische bebouwing en de restanten van het agrarische landschap anderzijds.

Er zijn in Duivendrecht twee Rijksmonumenten de boerderijen : Antoniushoeve en Sophia's Hoeve (Wintershoven)

Overweging. Duivendrecht beschikt i.t.t. Ouderkerk aan de Amstel en de Rondehoep polder nauwelijks over rijksmonumenten.

De gedachte om ooit de Rijksstraatweg als geheel tot Rijks beschermd dorpsgezicht te 'verheffen' is wellicht een brug te ver, maar deze voormalige doorgaande weg naar het Utrechtse kan beslist worden beschouwd als een kralenketting die een beeld geeft van de historische bouwkundige ontwikkeling van het dorp gedurende de laatste 100 à 150 jaar: van agrarisch met verspreid liggende bebouwing via lintbebouwing tot suburban. Er zijn nog enkele boerderijen behouden en een paar (land)arbeidershuisjes. Er zijn voorbeelden van vooroorlogse bouw, van bouw in de jaren vijftig en de jaren zestig en van de jaren zeventig. Waddenland: urban villa's; Clarisssenhof: woonerf, Kruidenbuurt: drive-in woningen, tot de meest recente bouw op het terrein van voormalig Beuker-Bieshaar en langs de voormalige goederenspoorbaan.

Object	Locatie	Opmerkingen
Klasse I = zekere keuze		
01 Urbanuskerk	Rijksstraatweg 230	Neogotiek van Th. Asseler. Als enige Urbanuskerk in de regio geen rijksmonument.
02 Pastorie	Rijksstraatweg 232	Pastorie 1843 in Waterstaatstijl
03 Antoniushoeve	Rijksstraatweg 228	Melkveebedrijf 1889. Rijksmonument sinds 2003. In restauratie na 2016.
04 Wintershoven (Sophia's Hoeve)	Rijksstraatweg 226	1885. Rijksmonument sinds 2003. Gerestaureerd 2004-2005
05 Boerderij Mijn Genoegen	Rijksstraatweg 184-186	Monumentale boerderij en oprijlaan.
06 d' Oude School	Schoolpad 1-4	Enige voorbeeld in Ouder-Amstel van (beginnende) Amsterdamse School. Mooi ensemble met Kleine Kerk en Schoolmeestershuis. Aanbesteed, gebouwd en geopend in 1925, Maarse & Pool architecten, A. de Bruin aannemer.
07 Schoolmeestershuis	Rijksstraatweg 127	Authentieke onderwijzerswoning 1920
08 De Kleine Kerk	Rijksstraatweg 129	Typische dorpskerk
09 Boerderij Groot Giessenhof (Audio-elektronisch bedrijf Mattijssen. AEM)	Rijksstraatweg 125	In deze boerderij was een melkveehouderij gevestigd. Door verstedelijking in de loop der jaren is al het bijbehorende land bebouwd.
10 Lotgenoten	Rijksstraatweg 215	Historische horeca, reeds voor 1730 was hier een wijntapperij. Namen: de Katuil, café Wiegmans, de Jonge Prins en thans Lotgenoten.
11 voormalige winkelpanden	Rijksstraatweg 216-222	Vier winkelneringhuisjes, omgebouwd tot twee woningen.
Klasse II = goede kandidaat		
12 Café Brugzicht	Rijksstraatweg/Kloosterstraat	Kenmerkend pand met mansardekap, in 1925 als café gebouwd en onafgebroken als zodanig in gebruik.
13 Kloosterstraat	Kloosterstraat	Eerste uitleg in Duivendrecht vanaf de Rijksstraatweg. Vrijwel geheel origineel. Aan het eind troont het Michaelbeeld, overblijfsel van het Clarissenklooster.
14 Weitjespark	Rijksstraatweg / busbaan	Authentiek slotenpatroon in veenweidegebied
15 'Doting'-huizen	Berkenstraat 1-3 / Rijksstraatweg 5-31	Kasteelachtig complex van woonhuizen en winkels uit de dertiger jaren, uitlopend in de Berkenstraat.

Object	Locatie	Opmerkingen
Klasse III = het overwegen waard		
16 Woonhuizen	Korenbloemstraat 1-19	Overgebleven karakteristieke woningen. Voormalige Spoorstraat met op de hoeken winkelpanden aan de Rijksstraatweg. De lage oneven nummers vormen één geheel met dakpanversiering en opstaande rand aan de voorzijdegevel. 2020 gerenoveerd.
17 Woonhuizen	Rijksstraatweg 8-22	Aaneengesloten rijtje (land)arbeiderswoningen
18 Lintbebouwing	Rijksstraatweg	Duivendrechtse bomenlaan
19 Azaleahof	Azaleahof (Korenbloemstraat)	(Galerij)flatgebouw, 4 woonlagen op plint met garages. Gebouwd door vroegere . Woningstichting Ouder-Amstel (thans Eigen Haard)
20 urban villa's Waddenland'	Waddenland 1-72	Kleinschalige appartementencomplexen (koop). 6 torens à 4 woonlagen (bg + 3 etages), Oplevering 1968, ontworpen door architect mevr. J.F. Pot-Keegstra, die ook de Bijlmerbajes ontwierp.
21 Kruidenbuurt		Drive-in woningen (koop) in hofjes opgeleverd begin jaren '70
22 Clarissenhof	Clarissenhof	Eengezinshuurwoningen, 1976/1977 gebouwd in opdracht van ABP. Typisch voorbeeld van woonefgedachte uit jaren 70 vorige eeuw.
23 Saturnus	Muurschildering Mondriaan	Boerderij Weltevrede
24 Voetpaden	Kloostersingel/Kloosterlaan	Schelpenpaden
25 Begoniasingel	Nieuwe brug voet/fietsbrug	Zonnebloembrug

Families van Huizen. Pleidooi voor behoud Rijksstraatweg in Duivendrecht van mevrouw Liesbeth van der Pol, rijksbouwmeester van 2008-2011, de eerste vrouw ooit in die positie.

De bebouwing langs de vroegere Duivendrechtse laan is beeldbepalend voor de hoofdverkeersader van het dorp, de Rijksstraatweg. Zij bestaat voor een groot deel uit panden uit de dertiger jaren van de vorige eeuw. Deze hebben niet het karakter van de individuele woning. Het zijn vaak rijtjes van 3 tot 8 woningen of meer, die zich als een geheel manifesteren, bijvoorbeeld door een gedraaide kap ter plaatse van de eerste en laatste woning. Of juist een gedraaide kap ter plaatse van de middelste woning. Het zijn gebouwen met kop en staart. De "families van huizen" variëren van elkaar op een ingetogen manier in stijl, type metselwerk en plastic.

Klasse I = zekere keuze

01 Urbanuskerk	Rijksstraatweg 230	Neogotiek van Th. Asseler. Als enige Urbanuskerk in de regio geen rijksmonument.
----------------	--------------------	--

02 Pastorie	Rijksstraatweg 232	Pastorie 1843 in Waterstaatstijl
-------------	--------------------	----------------------------------

03 Antoniushoeve	Rijksstraatweg 228	Melkveebedrijf 1889. Rijksmonument sinds 2003. Gerestaureerd 2016-2019.
------------------	--------------------	--

04 Wintershoven (Sophia's Hoeve)	Rijksstraatweg 226	1885. Rijksmonument sinds 2003. Gerestaureerd 2004-2005
-------------------------------------	--------------------	--

05 Boerderij Mijn Genoegen	Rijksstraatweg 184-186	Veeteeltboerderij, eind 19 ^e eeuw. Achter de poort ligt de enige monumentale oprijlaan die in Duivendrecht overgebleven is.
----------------------------	------------------------	--

06 d' Oude School	Schoolpad 1-4	Het enige voorbeeld in Ouder-Amstel van (beginnende) Amsterdamse School. Aanbesteed, gebouwd en geopend in 1925, Maarse & Pool architecten, A. de Bruin aannemer.
-------------------	---------------	---

07 Schoolmeestershuis	Rijksstraatweg 127	Authentieke onderwijzerswoning 1920 Gebr. van der Bijl architecten
-----------------------	--------------------	---

08 De Kleine Kerk	Rijksstraatweg 129	Oorspronkelijk gebouwd als Hervormde Kerk. Achter de kerk zaal "De Aanbouw". Bescheiden kerkzaal met ongeveer 100 zitplaatsen. Gerenoveerd in 2001.
-------------------	--------------------	---

<p>09 Boerderij Groot Giessenhof (Audiotechniek Mattijsen) AEM</p>	<p>Rijksstraatweg 125</p>	<p>In deze boerderij was een melkveehouderij gevestigd. Door verstedelijking in de loop der jaren is al het bijbehorende land bebouwd.</p>
--	---------------------------	--

<p>10 Lotgenoten</p>	<p>Rijksstraatweg 215</p>	<p>Historische horeca, reeds voor 1730 was hier een wijntapperij. Namen o.a. de Catuijl, café Wiegmans, de Jonge Prins en thans Lotgenoten.</p>
----------------------	---------------------------	---

11 voormalige
winkelpanden

Rijksstraatweg 216-222

Vier winkelneringhuisjes, omgebouwd tot
twee woningen.

Klasse II = goede kandidaat

12 Café Brugzicht	Rijksstraatweg/Kloosterstraat	Kenmerkend pand met mansardekap, in 1925 als café gebouwd en onafgebroken als zodanig in gebruik.
-------------------	-------------------------------	---

13 Kloosterstraat	Kloosterstraat	Eerste uitleg in Duivendrecht vanaf de Rijksstraatweg. Vrijwel geheel origineel. Aan het eind troont het Michaelbeeld, overblijfsel van het Clarissenklooster.
-------------------	----------------	--

14 Weitjespark	Rijksstraatweg / busbaan	Authentiek slotenpatroon in veenweidegebied
----------------	--------------------------	---

14a Kruidenommegang met uitzicht op busbaan en veenweidepark, hoek Rijksstraatweg

15 'Doting'-huizen	Berkenstraat 1-3 / Rijksstraatweg 5-31	Kasteelachtig complex van woonhuizen en winkels uit de dertiger jaren, uitlopend in de Berkenstraat.
--------------------	---	--

Klasse III = het overwegen waard

16 Woonhuizen	Korenbloemstraat 1-19	Rijtje overgebleven karakteristieke woningen. Vm. Spoorstraat met op de hoeken winkelpanden aan de Rijksstraatweg. De lage oneven nummers vormen één geheel met dakpanversiering en opstaande rand aan de voorzijde-gevel.
---------------	-----------------------	--

Hoek Korenbloemstraat nummer 1 en Rijksstraatweg, ingang Korenbloemstraat

17 Woonhuizen	Rijksstraatweg 8-22	Aaneengesloten rijtje (land)arbeiderswoningen
---------------	---------------------	--

18 Lintbebouwing	Rijksstraatweg	Duivendrechtse laan
------------------	----------------	---------------------

19 Azaleahof (Korenbloemstraat)	Azaleahof (Korenbloemstraat)	(Galerij)flatgebouw, 4 woonlagen op plint met garages. Gebouwd door vroegere Woningstichting Ouder-Amstel (thans Eigen Haard)
------------------------------------	---------------------------------	---

20 Urban villa's Waddenland'	Waddenland 1-72	Kleinschalige appartementencomplexen (koop). 6 torens met 4 woonlagen (bg + 3 etages), Oplevering 1968, ontworpen door architect mevr. J.F. Pot-Keegstra, die ook de Bijlmerbajes ontwierp.
---------------------------------	-----------------	---

21 Kruidenbuurt		Drive-in woningen (koop) in hofjes opgeleverd begin jaren '70
-----------------	--	---

22 Clarissenhof	Clarissenhof	Eengezinshuurwoningen, 1976/1977 gebouwd in opdracht van ABP. Typisch voorbeeld van woonerf-gedachte uit jaren 70 vorige eeuw.
-----------------	--------------	--

23 Flatgebouw Saturnus aan het Zonnehof, met recent Mondriaan schildering: boerderij Weltevrede

Weltevrede, een 17de eeuwse boerderij, was de tweede boerderij rechts na de Duivendrechtse brug, Nu hoek Kloosterstraat – Rijksstraatweg tegenover Brugzicht.. Weltevrede werd bewoond door de familie Koekenbier en is in 1925 gesloopt..

Foto's boerderij Weltevrede: Jacob Olie

24 Nieuw schelpen voetpad bij Kloostersingel / Kloosterlaan

25 Nieuwe brug over Begoniasingel (2020). Na een prijsvraag de naam: de Zonnebloembrug